

**Posudek školitele na diplomovou práci Miluše JANIŠOVÉ
(LIMPOUCHOVÉ)**

*Assia Djebbar : skrytý pohled, tlumený hlas.
Obraz ženy v ženské intimní literatuře Maghrebu*

Zhruba před rokem (16. června 2005) byla do Francouzské akademie zvolena první žena-muslimka, alžírská spisovatelka Assia Djebbar. Po památném roce 1980, kdy řady této prestižní instituce založené kardinálem Richelieu už v lednu 1635 rozšířila vůbec první příslušnice něžného pohlaví (Marguerite Yourcenarová) se jedná o další průlom v jinak neuvěřitelně konzervativní posloupnosti oněch „čtyřiceti nesmrtelných“, která se táhne posledními téměř čtyřmi sty lety francouzských dějin.

V souvislosti s pronikavými úspěchy, kterých tato autorka dosáhla na poli literárním (cena Maurice Maeterlincka 1995, cena Marguerite Yourcenarové 1997, cena německých vydavatelů 2000...), ale i institucionálně-politickém (koordinace imigračních programů Bérégovoyovy vlády, profesorské působení a čestné doktoráty po celém světě), došlo v poslední době k jistému přehodnocení tradičního francouzského pohledu na „muslimskou ženu“. Assia Djebbar jako by vlastním životem a tvorbou otevřela nový prostor pro další a další generace potenciálních následovnic.

Přestože provokativní otázky spojené s „ženským údělem“ v takzvaném „muslimském světě“ jsou i našimi médii pravidelně reflektovány, zveřejněné komentáře málokdy přesahují zavedená klišé. O to cennější je každá snaha o hlubší ponor do této problematiky.

Miluše Janišová ve své diplomové práci vlastně klade hned dvě základní otázky, které se navzájem prolínají. Problém autobiografie jako takové (Jak vůbec mluvit o sobě samém v civilizaci, kde každé užití první osoby jednotného čísla musí být povinně následováno magickou formulí: „Ať mě Bůh ochrání před používáním takového zájmena, protože je nástrojem Ďáblovým“?) je zde spojen s otázkou ženské introspekce (Jak překonat dlouhodobou izolaci spojenou se zahalováním a uzavíráním do čistě privátní sféry?)

Diplomová práce je rozdělena do tří základních částí. V první Miluše Janišová přináší nástin sociálně-kulturního kontextu nezbytný pro pochopení ženské intimní prózy, přehledné panorama tohoto typu literární tvorby a hlavní zpracovávaná témata. Druhá kapitola je věnována problematice sebevyjádření nazírané skrze tři různá pojetí „já“ (Taos Amrouche, Nina Bouraoui a Fadhma Aith Mansour Amrouche) a třetí přináší podrobnější rozbor nejvýznamnější ženské spisovatelky Alžírka, již zmíněné Assiy Djebbar.

Za největší klad předložené studie považují její velmi originální a v českém kontextu dosud v podstatě nezpracované téma. Diplomová práce Miluše Janišové přináší vůbec první ucelený vhled do problematiky intimní

literatury Maghrebu, takže se jistě stane vítanou pomůckou pro všechny studenty, kteří se kdy budou zabývat obdobnou problematikou. Vzhledem k neobyčejné informační bohatosti této studie by jistě nebylo od věci publikovat ji, nebo alespoň uveřejnit některé její části časopisecky.

Jinou nespornou kvalitou předložené diplomové práce je jasná a velmi přehledná metoda zpracování zvoleného tématu. Autorka pozvolna zužuje perspektivu, vždy postupuje od obecného kontextu k jednotlivým problémům, které jsou následně ilustrovány vhodně zvolenými citacemi. Na celém přístupu je obdivuhodná zejména výborná znalost jednotlivých textů, mezi nimiž se autorka pohybuje s neobyčejnou jistotou.

Několik poznámek k drobným – veskrze formálním – nedostatkům studie¹:

- Pokud existuje přijatelný český ekvivalent, stojí za to francouzský termín přeložit (alternace = střídání, autobiografický = životopisný...), aby text nebyl přetěžován šroubovanými konstrukcemi.
- Pozor na pravidla české interpunkce, která jsou od francouzských velmi odlišná!
- V překladech z francouzštiny je často třeba přeformulovat syntax (nelze začínat věty zájmenem či participiem odděleným čárkou od zbytku výpovědi).
- Vyhýbejte se výrazům či celým obrátům přejatým z hovorové češtiny (promluvy žen, které byly po celá staletí „zahrabány“).

Tyto drobné a snadno odstranitelné nedostatky však nic neubírají na obecné kvalitě diplomové práce, kterou jsem četla s opravdovým zájmem jakožto dílko vyprávějící originálním způsobem o dosud neprobádaném ženském světě Maghrebu. Z výše uvedených důvodů vřele doporučuji diplomovou práci Miluše Janišové s hodnocením výborně.

PhDr. Eva Beránková, Ph.D.

¹ Konkrétní opravy jsem provedla přímo do textu.